

Motion till riksdagen 2005/06:Kr30

av **Kent Olsson m.fl. (m)**
med anledning av prop. 2005/06:112

Viktigare än någonsin! Radio och TV i allmänhetens tjänst 2007–2012

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om public service i en föränderlig tid.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om direkt sponsring.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om indirekt sponsring.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om public services sidoverksamhet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om Sveriges Radios och Sveriges Televisions 55-procentsmål.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om tillgänglighet till public service för funktionshindrade.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om detaljreglering av public services programutbud.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om Utbildningsradion.
9. Riksdagen avslår regeringens förslag om höjd tv-avgift i enlighet med vad som anføres i motionen.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om regeringens bedömning att tv-avgiften bör höjas med ca 2 procent per år.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om avgiftssystemet för public service.
12. Riksdagen avslår regeringens förslag om en ny definition av vad som är en tv-mottagare (förslag om ändring i 2 § lagen [1989:41] om TV-avgift).

Fel! Okänt namn på

2 Motivering

I föreliggande proposition föreslår regeringen att avtalet mellan staten å den ena sidan och Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion å den andra förlängs för tiden 2007–2012, vilket vi biträder.

I mycket delar vi regeringens syn på public service och dess uppgift. Men på ett antal väsentliga områden intar vi en diametralt annan ståndpunkt.

3 En föränderlig verklighet kräver en föränderlig public service

Det svenska medielandskapet har under de senaste decennierna genomgått stora, för att inte säga dramatiska, omvälvningar. För bara ett par årtionden sedan kännetecknades radio och television av monopol och rigida regleringar; mångfalden var begränsad och valfriheten starkt inskränkt. Nu ser situationen radikalt annorlunda ut.

I dag finns en mängd tv- och radiokanaler vid sidan av Sveriges Television och Sveriges Radio. Antalet aktörer på marknaden har vuxit avsevärt. Utbudet av radio- och tv-program inom skiftande programgenrer har ökat kraftigt. Radio- och tv-sändningar kan numera inte följas enbart via de traditionella apparaterna utan även till exempel via Internet.

Det friare och mer mångfacetterade medielandskapet har delvis drivits fram av den tekniska utvecklingen i sig. Men i mycket hög grad ligger det medvetna politiska beslut bakom. Enligt vår mening har utvecklingen i allt väsentligt varit positiv. Människors möjligheter att välja det program som just de vill lyssna eller titta på har ökat kraftigt. Den ökade mångfalden har också skapat skarpare konkurrens till gagn bl.a. för pris och kostnader.

Public service har en mycket viktig roll att spela också i en förändrad verklighet. Den kommersiella radion och televisionen å ena sidan och radion och televisionen inom public service å den andra sidan kompletterar varandra. Public service centrala uppdrag består, enligt vår uppfattning, i att värna kvalitetsproduktion och program som inte har en direkt, kortsiktig avsättning på en kommersiell marknad men som ändå är av stort samhällligt värde. Det gäller exempelvis kvalificerade kommenterande program, nyheter, program på minoritetsspråk, svensk teater och televiserade överföringar från våra nationalscener som t.ex. Kungliga Dramatiska Teatern och Kungliga Operan samt filmer och barnprogram av hög standard, liksom utbildningsprogram. Breda underhållningsprogram och viss sportproduktion behöver inte nödvändigtvis finansieras av offentliga medel för att produceras. Public servicebolagens verksamhet måste koncentreras därför att public service måste vara stark på områden där det kommersiella intresset för radio och tv är ringa.

4 Sponsring

I utredningen om radio och tv i allmänhetens tjänst (SOU 2000:55) fanns ett resonemang om sponsring. Vi moderater tyckte inte att det som föreslogs innebar en tillräcklig tydlighet vad gäller vilka regler som skall gälla och i vilken omfattning sponsring skall få förekomma.

Sveriges Televisions sändningar från vinter-OS i Turin i februari i år är ett tydligt bevis på att dagens regler måste förtydligas och skärpas. Tv-tittare under OS fick se sponsorernas namn dyka upp 250 gånger. Konstgjorda programslut och början på program gjorde det möjligt för SVT att visa namnskyltarna oftare än vad vi anser dagens regler ger utrymme för. SVT var som vilken kommersiell tv-kanal som helst när de i broschyrer lovade företag ett visst antal tittare och ett visst antal visningstillfällen för ett visst pris.

Regeringen föreslår i propositionen att dagens regler kring sponsring skall skärpas. Det välkomnar vi eftersom det ligger i linje med förslag som vi sedan länge fört fram. Men vi tycker att bestämmelserna kring sponsring behöver förtydligas ytterligare.

Den sponsringsverksamhet som förekommer måste vara begränsad och reglerad. Våra utgångspunkter är att sponsring inte uppenbart får skada andra icke-licenserade konkurrenters marknad, inte vara dold eller okänd för lyssnare, tittare och allmänhet, inte stå i strid med vare sig publicistiska krav eller kvalitetskrav eller kravet på opartiskhet eller förbudet mot kommersiellt gynnade. Avtalet med staten bör därför innehålla bestämmelser om detta.

När det gäller indirekt sponsring skall public service-företagen ha rätt att införskaffa och producera program och ha visningsrättigheter även om produktionen är sponsrad. Produktionen kan göras både tillsammans med andra och av public service-företagen själva. Detta kan ibland vara en förutsättning för angelägen produktion, såväl inom kultur som utbildning och faktagram. Den indirekta sponsringen skall dock vara begränsad i sin förekomst och frekvens, för att inte bli styrande eller skapa oklara konkurrensförutsättningar. All indirekt sponsring skall redovisas till tittarna och allmänheten och underordnas kraven på opartiskhet, kommersiell neutralitet och kvalitet.

5 Nej till procentregeln

En radio och tv i allmänhetens tjänst skall erbjuda ett programutbud av hög kvalitet. Programmen skall självklart produceras både i Stockholm och i övriga landet. Oron som regeringen visar, genom att man vill bestämma att 55 % av programmen skall produceras utanför Stockholm, delar vi inte alls. Redan nu uppgår allmänproduktionen producerad utanför Stockholm till 59 % i SVT. SVT har dessutom i en skrivelse redovisat att man ämnar satsa ytterligare 50 miljoner kronor under 2006 på regional programverksamhet. Ny teknik kommer också att bidra till att fler program kommer att produceras regionalt. Systemet med procentberäkningar över hur många program som skall sändas från Stockholm respektive från övriga länder har gett en annan

Fel! Okänt namn på

minst sagt märklig konsekvens. Det inträffar t.ex. att SVT skickar ut reportrar och teknisk utrustning från Stockholm till en annan ort och därmed kan räkna in det programmet som producerats utanför stockholmsregionen. Detta kan aldrig ha varit syftet med procentandelarna.

Innehållet i programmen är för tittaren troligen viktigare än var de produceras. Procentmålet bidrar inte till en bättre radio eller tv, utan innebär bara ökad byråkratisering och diskussion om var programmen skall produceras för att uppnå procentsatser. Vi är övertygade om att radio och tv kommer att produceras i minst lika stor omfattning som nu utanför Stockholm utan att specifika regler behövs om detta. Vi anser, liksom för övrigt Sveriges Television i sitt yttrande över public service-utredningen, att dagens system därför bör avskaffas. Public service-företagen måste själva få bestämma hur och var deras program skall produceras och varifrån de skall sändas.

6 Tillgänglighet för personer med funktionshinder

Över 600 000 svenskar har så pass grava hörselskador att de är beroende av textade tv-program för att över huvud taget kunna uppfatta vad som sägs. I det nuvarande tillståndsavtalet stadgas bl.a. att Sveriges Television (SVT) under 2005 måste nå målet att texta minst 50 % av de svenskproducerade program som sänds första gången i tv.

Detta mål uppnåddes, enligt SVT, redan i slutet av 2004. I propositionen föreslås att ”denna textning fortsätter successivt öka”. Regeringen föreslår i propositionen att minst 65 % av sändningstiden – för förstagångssändningar med svenskt ursprung – skall vara textade före utgången av år 2012.

Riksdagen har i ett tidigare beslut om en nationell handikapplan slagit fast att även hörselskadade skall vara fullt delaktiga i samhällslivet år 2010. Mot den bakgrunden anser vi att ambitionen måste höjas. Om svenska folket skall vara med och finansiera public service med närmare 2 000 kronor om året, har också stora grupper svenskar som har svårt att höra rätt att ta del av samtliga program som sänds.

7 Detaljstyrning trots allt

Ett av public service centrala uppgifter är att stå fri och oberoende från påtryckningar, såväl kommersiella som politiska. Det är därför inte bra när statsmakterna i sitt tillstånd reglerar alltmer vad företagen inom public service skall sända. Detta måste vara upp till verksamheten själv att avgöra. Staten skall endast ställa upp ramarna inom vilket public service skall agera. Men det måste sedan vara upp till företagen att fylla dessa ramar. I propositionen radas en rad prioriteringar upp. Så mycket har inte reglerats tidigare och vi anser det inte nödvändigt eftersom Granskningsnämnden föreslås få i uppdrag

Fel! Okänt namn på

att en gång om året granska public service och se hur man uppfyller avtalet. Detta anser vi vara en garant för att Sveriges Radio, Sveriges Television samt Utbildningsradion lever upp till uppdraget som public service.

8 Sidoverksamhet

Av det skälet är vi också mycket kritiska till åtskilligt av public service-bolagens så kallade sidoverksamheter. Public service-bolagens uppgift är att producera och sända radio- och tv-program, inte att ge sig in på andra marknader i syfte att exempelvis ytterligare värna sina egna varumärken. Om public service-företagen expanderar sin verksamhet till andra fält skadar det kärnverksamheten på flera sätt. För det första kan den nya verksamheten på sikt tränga undan kärnverksamheten ekonomiskt. När konkurrensen om företagets medel ökar riskerar kärnverksamheten att få stryka på foten. För det andra riskeras hela den medborgerliga legitimiteten för public service. Om public service förvandlas till att omfatta alltmer urholkas grundtanken med public service. Det vore mycket allvarligt.

9 Utbildningsradion

Vi välkomnar regeringens skrivningar om att låta en särskild utredare titta på Utbildningsradions (UR) höga kostnader och återkomma med förslag på hur verksamheten kan göras mer kostnadseffektiv. Vi anser dock att denna särskilda utredare också bör få till uppgift att överväga möjligheten att UR omvandlas till en särskild distributionskanal av utbildning under SR och SVT. Vi anser att en stor del av utbildningsproduktionen bör kunna köpas in från andra producenter av utbildning. Härigenom fås ett effektivare och mer kostnadseffektivt UR. Detta bör också den särskilda utredaren titta på och återkomma med förslag om.

10 TV-licensen

Förslaget att höja tv-licensen fr.o.m. den 1 januari 2007 avvisar vi. Som vi anfört tidigare anser vi att public service skall vara smalare men vassare. Vi moderater anser dessutom att avgiftsfinansieringen bör avskaffas helt och public service-verksamheten bör finansieras gemensamt av skattemedel på samma sätt som annan verksamhet som är omistlig för allmänheten.

Vi avvisar dessutom förslaget att tv-licensen per automatik skall höjas med två procent varje år. Det är helt fel signal att public service-företagen får en garanterad höjning av anslagen, vilket saknar motsvarighet inom andra områ-

Fel! Okänt namn på

den. Det minskar dessutom trycket på förändringar som vi anser är nödvändiga.

Vi vill i detta sammanhang avvisa alla tankar på en medieskatt. Även om regeringen i föreliggande förslag inte förordar införande av en särskild licens för t.ex. mobiltelefon eller datorer, gör man det med argumentet att hela programtablåer inte sänds ut via Internet eller mobiltelefoner. Men genom att ändå föra in en ny definition av vad en tv-mottagare är öppnar man upp möjligheten för att i framtiden avgiftsbelägga även annat än tv-apparater. Detta avvisar vi moderater. Förslaget i 2 § lagen om TV-avgifter bör därför avslås.

Stockholm den 3 april 2006

Kent Olsson (m)

Lena Adelsohn Liljeroth (m)

Anita Sidén (m)

Henrik S Järrel (m)

Anne Marie Brodén (m)

Anna Lindgren (m)

Margareta Pålsson (m)

Henrik Westman (m)